

89 . Deva | Județ: Hunedoara | Punct: Cetate | Anul: 2004

Anul: 2004

Cod RAN: 86696.01

Perioade: Evul Mediu, Perioada modernă

Epoci: Epoca medievală timpurie, Evul Mediu, Perioada modernă

Categorii sit: Apărare (construcții defensive), Civil, Domestic

Autori: Adriana Ardeu, Ionuț-Cosmin Codrea, Claudiu Doncuțiu, Cristina Mitar, Adriana Pescaru

Instituții: Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva

Raport

Cetatea Deva este o zonă cu patrimoniu arheologic cunoscut, inclus pe lista monumentelor istorice, și se află în intravilanul orașului Deva, pe malul stâng al Mureșului la 46o latitudine nordică și 22o longitudine estică însumând o suprafață de aprox. 30 ha. Cetatea se află pe o formațiune de natură vulcanică ce se desprinde din masivul Poiana Ruscăi, constituind punctul cel mai înalt spre N, având o altitudine de 378 m față de nivelul mării și 184 față de oraș.

Din complexul cetății se mai păstrează edificiul principal de pe culmea dealului și cele trei incinte care urmează forma terenului, prevăzute cu porți întărite cu turnuri și contraforturi.

Prima incintă cuprinde vârful dealului, adaptându-se configurației terenului și are forma ovoidală, lungă de 90 m, iar lățimea variază între 18 și 35 m. Curtina a fost așezată direct pe stâncă. Interiorul fusese nivelat, încât de la început s-a călcat pe stânca nativă. S-a păstrat mai bine zidul de pe latura de NV.

În interiorul incintei, așezate direct pe stâncă nivelată se află construcții care ocupă toate laturile. La capătul de E se află o încăpere mare cu boltă semicilindrică, de factură târzie, din cărămidă. Încăperea măsoară în interior 9,5x5,5 m, cu zidurile exterioare îngroșate într-o fază mai târzie pentru a rezista armelor de foc. La capătul de V se află o altă construcție rectangulară, de 9x6 m, care a fost probabil tot un turn, transformat într-o platformă pentru artilerie înzestrată cu parapet și două mari metereze. În față, spre interior, se distinge un corp de clădiri, care după planurile austriece din sec. al XVIII-lea era format din trei încăperi. Aici se mai pot distinge patru intrânduri cu partea superioară boltită simplu, ogival. Spre S de aceasta se află cisterna cetății, care are un diametru de peste 3 m, fiind săpată direct în stâncă.

Pe latura de S găsim un alt corp de clădiri, corp ce prezintă parter, folosit ca loc de depozitare și două nivele, primul de locuit, iar celălalt, podul.

Spre E alte încăperi ce au fost distruse de explozia din 1849. Latura de N din interiorul cetății fusese de asemenea ocupată de un corp de clădiri sprijinite pe curtină, din care face parte și turnul de poartă. Construcțiile aveau parter, acoperit cu bolți de piatră și cărămidă, și două nivele, al doilea, podul, sprijinindu-se pe bărne (urmele bărnelor pot fi observate și astăzi).

Aripa estică, care unea cele două corpuri, sudic și nordic a fost distrusă în totalitate în urma exploziei din 1849.

Secțiunile au fost trasate în partea de V a primei incinte, în locul în care planurile de sec. al XVIII-lea arătau prezența a trei camere. Din acest corp de clădiri se mai păstrează doar o parte, constituită din patru intrânduri, terminate în partea superioară simplu în ogivă. Aceste patru încăperi au fost numerotate de la 1 la 4 de la S la N.

Magistrala S.1(04) cu dimensiunile de 2x40 m a fost trasată pornind de la spațiul dintre încăperile 2 și 3, aprox. perpendicular pe linia acestora, înspre E. Acesta a avut ca scop determinarea stratigrafiei pe o câț

mai mare parte a lungimii incintei, relația dintre stratigrafia curții și cea a încăperilor.

Paralel cu aceasta, înspre N, au mai fost trasate încă două secțiuni, pentru decopertarea, în vederea restaurării a întregului corp. Imediat lângă aceasta, cu un martor de 0,5 m a fost trasată S.2(04) prinzând o parte a celei de-a treia încăperi. Dimensiunile acestei secțiuni sunt de 2,5 x 8,1 m.

La 0,5 m depărtare a fost trasată S.3(04) cu dimensiunile de 3x8,4 m.

La S de magistrală a fost deschisă o casetă C.2(04) cuprinzând prima încăpere și o parte din a doua. Situația din teren a făcut ca această casetă să aibă o formă neregulată: 3,5x7,3x5x6,8 m.

În partea de N, la adosarea turnului cu zidul de incintă a fost deschisă o casetă C.1(04) cu dimensiunile de 2x2 m, care a avut ca scop găsirea relației stratigrafice dintre cele două componente.

În urma deschiderii secțiunilor, în partea de V a incintei cetății, au fost descoperite trei ziduri. Două dintre ziduri databile în sec. al XVIII-lea, aparținând celor trei camere, conform planului sec. respectiv. Acestea sunt adosate intrândurilor 2 respectiv 3, și perpendiculare pe zidul ce închide spre exterior aceste trei camere, zid ce se poate observa în mare parte la suprafață. Zidurile se sprijină doar parțial pe stâncă.

Dimensiunile acestor două ziduri sunt de 0,6 m lățime, iar înălțimea lor actuală este cuprinsă între 0,4-0,5 m.

Camera din mijloc, surprinsă în secțiunile S.1(04) și S.2(04), a fost pavată cu cărămidă, fiind intactă pe unele porțiuni.

Al treilea zid a fost surprins în S.2(04) la o adâncime mai mare, nefăcând parte din complexul mai sus descris. Zidul intră sub pardoseala de cărămidă, la 0,4 m față de martor, iar sub zidul exterior al camerelor, nefiind încălecat de acesta, la distanța de 0,8 m față de martorul S.2(04), fiind aprox. paralel cu zidul de sec. XVIII din această secțiune.

Cea mai mare parte a ceramicii descoperite poate fi încadrată în perioada sec. XVII-XVIII, restul aparținând sec. XVI foarte puține coborând sub această perioadă. Vasele ceramice constituie cea mai mare parte a materialului arheologic descoperit. Fragmentele găsite erau lucrate la roată rapidă, având o ardere oxidantă, relativ bună. Pasta este semifină, exceptând piesele ce aparțin sec. al XIX-lea care au o pastă foarte fină, smălțuită, și ceramica sec. XIV-XV semigrosieră.

Cahlele, surprinzător, foarte reduse la număr, aparțin toate sec. XVIII-XIX, cu ornamentică de influență habană. S-au descoperit atât fragmente de plăci cât și de soclu.

Piesele de metal sunt în majoritatea lor ghiulele din fier (de tun și de archebuză) cuie de diferite dimensiuni (cu capul lat rotund și cap dreptunghiular), restul constituind piese de feronerie (balamale) și trei catarames. S-au mai descoperit câteva plăcuțe de bronz neidentificabile ca formă și funcționalitate.

Pe lângă aceste piese au mai apărut câteva piese din sticlă (ochiuri de geam, fragmentare)

Toate piesele se află depuse în depozitul MCDR Deva.

Informații suplimentare online

[Raportul 3114 din cronica.cimec.ro](http://raportul3114.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.Mapserver.Cimec.ro)
